

Catalina Aguiló

El període que va de 1897, data de les primeres projeccions, fins a 1903, quan s'inaugurà el *Cinematògraf Truyol*, està ple d'incògnites pel que fa a l'establiment de locals cinematogràfics a Palma. Ja les primeres representacions del nou invent plantegen preguntes sense gaires respostes. Sembla que els primers intents es dugueren a terme al *Teatre La Constància*. L'empresa d'aquest Teatre presentà al Govern Civil una sol·licitud de permís per a projeccions cinematogràfiques a les darreries de 1896. Aquestes representacions, organitzades amb molta seguretat per promotors estrangers, no tingueren molt d'èxit per mor de diferents problemes tècnics.

Sembla, doncs, que la gran estrena fou la del *Teatre Principal* del 27 de gener de 1897. Ara ha fet, doncs, cent anys. Aquesta estrena no està mancada, però, d'incògnites. No sabem amb exactitud qui foren els tècnics que portaren el pes d'aquestes representacions. Tampoc coneixem el nom dels promotors, ja que l'empresa del Principal segurament contractà algun personatge d'aquells que voltaven arreu del món per donar a conèixer el nou invent. No sabem si es tractava d'un francès, com passava a molts llocs on arribaven ajudants dels Lumière amb les cintes dels dos germans, com succeí a Barcelona o com a València, on l'encarregat de la primera projecció fou Charles Kall. Podria ser un espanyol dels que col·laboraren a les primeres representacions a altres ciutats espanyoles com Promio, que ho féu a Madrid.

Qui sí que segurament no estigué a aquestes primeres projeccions va ser Fructuós Gelabert. Però el pioner català de la cinematografia es considera, a les seves memòries, l'introduïdor del nou invent a Mallorca. Conta com els mallorquins es meravellaren, se sorprengueren i fins i tot,

s'espantaren en veure el moviment a la pantalla. Però Gelabert s'oblida diverses dades, com el local on instal·là l'aparell projector i es despista, segurament, en donar la data de l'esdeveniment (1898). De tota

manera, la premsa local també s'oblidà de Gelabert i no l'anomenà per enlloc. Entre tots, tenim molt mal cap!. ♦

L'únic bo de les guerres és que permeten als homes alliberar-se del femellum sense que els posin a la llista negra.

W. F.